

ІГРИ З ПРАВИЛАМИ ЯК ЗАСІБ РОЗУМОВОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Гра, як основний вид діяльності дітей дошкільного віку, розвиваючи психічні, фізичні сили дитини, сприяючи освоєнню ним навколишнього світу і людських взаємин, пробуджує його творчий потенціал. На підставі того, якими іграшками грається і в які ігри грає дитина, можна зробити певні висновки про її задатки, нахили, окреслити програму її розвитку.

У старшому дошкільному віці знання все частіше поєднуються з розвитком пізнання навколишнього середовища. Розумова діяльність у дітей формується у процесі навчання під керівництвом дорослого. Найважливіше завдання сучасної освіти полягає у формуванні особистості з високим рівнем розумового розвитку, яка здатна ефективно засвоювати знання і застосовувати їх на практиці. Пошук нових педагогічних підходів до розвитку розумової активності дітей у дошкільному віці стає все більш значущим, оскільки саме активність розуму є одним з основоположних властивостей особистості. Відомо, що розумовий розвиток і виховання дітей полягає не тільки у тому, щоб дати дітям знання, а й навчити їх використовувати ці знання у різноманітній діяльності.

Використовуючи ігри з правилами у роботі з дітьми дошкільного віку активізуються ресурси, потенціал особистості, відбувається всебічний розумовий розвиток. Працюючи з проблематикою в руслі ігрових технологій, відбувається процес об'єктивації проблемних ситуацій, процес поліпшення внутрішньої природи і світу навколо. Використання ігор – це безпечне середовище, яке створює педагог для розвитку внутрішніх ресурсів особистості.

Обумовлені грою зміни у психіці дитини настільки істотні, що у психології (Л. Виготський, О. Леонт'єв, Д. Запорожець та ін.) утвердився погляд на гру як провідну діяльність у дошкільний період. О. Леонт'єв зазначав, що у грі розвиваються нові, прогресивні засоби і виникає потужний пізнавальний мотив, який є основою виникнення стимулу до навчання [2].

Розумовому розвитку, як одній з найважливіших ланок системи виховання, надавав значення В. Сухомлинський. Система розумового розвитку, на думку педагога, передбачає засвоєння знань, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних і творчих здібностей, вироблення культури розумової праці, розвиток інтересів і потреби у розумовій діяльності у постійному збагаченні науковими знаннями та застосування їх на практиці. Процес набуття знань і якісне їх поглиблення будуть фактором розумового виховання лише тоді, коли знання стануть особистими переконаннями, духовним багатством людини, що позначаються на ідейній спрямованості її життя, на її праці, суспільній активності, інтересах. Основою розумового розвитку є формування світогляду як запоруки гармонійного розвитку особистості. Розвиток гри і спілкування, формування поведінки і ставлення дитини до навколишнього світу пов'язане з засвоєнням знань про суспільне життя, працю і діяльність дорослих, про предмети і явища природи [3, с. 188].

У зміст розумового розвитку входить знання елементарних правил і норм поведінки (правила використання предметів і речей, правила, що регулюють відносини дитини з дорослими і однолітками).

Основні форми мислення, що функціонують у дошкільному віці, – це наочно-дієве і наочно-образне мислення. Провідне місце у дошкільному віці починає грати словесно-логічне мислення.

Друга особливість розумової діяльності дітей старшого дошкільного віку – функція пізнавальних процесів: розвиток довільного відтворення у діяльності пам'яті, цілеспрямованого сприйняття з переростанням його у діяльність спостереження. Розвиваються довільні форми уваги.

Третя особливість – це поступова зміна мотивів розумової діяльності. У молодшому дошкільному віці основні мотиви розумової діяльності пов'язані з ігровими інтересами дитини, результатами продуктивної діяльності (дізнатися, розглянути, щоб намалювати тощо). Поступово до старшого дошкільного віку починають формуватися пізнавальні інтереси як мотиви розумової діяльності [1, с. 78].

Навчальна діяльність дітей, яка складається у дошкільному віці, є найбільш значущим засобом розумового розвитку. Значимість розвитку визначається тим, що у навчальній діяльності вихователь займає провідну позицію і організовано всім дітям передає визначений програмою систему знань, умінь і навичок про навколишнє середовище, організовує діяльність дітей щодо засвоєнню і застосуванню. Чітко окреслена програма знань і умінь дозволяє вихователю контролювати їх засвоєння кожною дитиною, здійснювати індивідуальний підхід і підводити всіх дітей до визначених програмою рівнями розумового розвитку на тому чи іншому віковому етапі. На заняттях у процесі оволодіння знаннями та вміннями у дітей розвивається пізнавальна діяльність, мислення, мова та формуються пізнавальні інтереси.

Отже, розумовий розвиток – це систематичний, цілеспрямований вплив дорослих на розумове виховання дитини з метою формування системи знань про навколишній світ, розвитку пізнавальної діяльності, здатності до самостійного пізнання.

Розумовий розвиток забезпечує необхідний рівень розвитку дитини під час систематичного навчання, у іграх і на заняттях, у повсякденному житті. Визначальну роль при цьому відіграє спілкування з дорослими і власна пізнавальна діяльність. Особливої уваги дорослого та педагогів потребує формування у дітей основ культури розумової праці, що є передумовою високопродуктивної інтелектуальної діяльності у дорослому віці.

Список використаної літератури:

1. Бех І. Д. Виховання особистості : у 2 кн. / І. Д. Бех. – Київ : Либідь, 2003. – Кн. 2: Особистісно-орієнтований підхід: когнітивно-практичні засади. – 2003. – 344 с.
2. Ельконін Д. В. Психологія гри. / Д. В. Ельконін – Москва : Педагогіка, 1978. – 156 с.
3. Кручек В. А. Психолого-педагогічні основи міжособистісного спілкування: [навч. посіб.] / В. А. Кручек. – Київ : ДАКіМ, 2010. – 273 с.

Науковий керівник: доцент кафедри дошкільної освіти, д. пед. н. Ніколаєску І. О.

Б. О. Грудинін, Н. В. Грудиніна

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, Глухівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 2 Глухівської міської ради Сумської області

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ «КОСМІЧНОГО ПАТРУЛЯ» З УЧНЯМИ МОЛОДШИХ КЛАСІВ, ЯК СКЛАДОВОГО КОМПОНЕНТА «ЄДИНОЇ МЕРЕЖІ ЧУРЮМОВА»

Дослідження метеорних тіл та їхньої взаємодії з атмосферою Землі для сучасної науки має велике значення при вирішенні цілого ряду астрономічних, геофізичних і прикладних задач, серед яких: вивчення походження та еволюції Сонячної системи, оцінка впливу метеоритної речовини на Землю, використання розсіяння радіохвиль на іонізованих метеорних слідах для потреб радіозв'язку, безпека польотів космічних апаратів.

Оптичні спостереження метеорів дають найбільш вичерпну інформацію про метеорні явища, а тому відродження роботи метеорних патрулів при обсерваторіях і інших установах стало нагальною потребою нашого часу. Особливо інтерес до даної проблеми з'явився після серії подій: падіння знаменитого Челябінського метеорита (лютий 2013 р.) і яскравого метеоритного вторгнення над Одесою (вересень 2013 р.).

На основі аналізу наукової літератури встановлено, що на поверхню Землі щодоби «випадає» з космосу до 50 тон великих і дрібних метеоритів. Більше 75% яскравих болідів в